

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

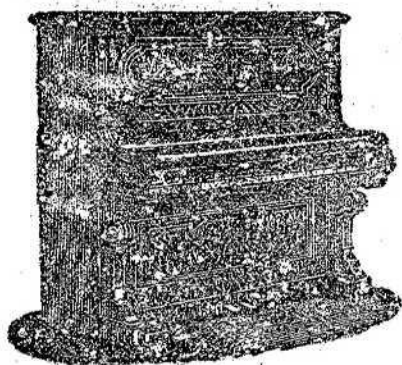
DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 » trimestre.
Un número sol.	5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.	

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes details.

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi hán 5 pera vender, á preus econòmichs.

Aquesta casa s'encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA
Rambla, 93. — SABADELL

Nostre parer sobre la autonomia aranzelaria de Cuba

Ja hi som en lo camí de las energías. Ja tenim als productors catalans en peu de guerra contra las disposicions del govern central, ja parlan de manifestacions y de *meetings*, última fórmula de sas desesperacions, ja 'ls capitals catalans s'aprestan á bátrers contra la injusticia y 'ls desacerts dels de dalt. ¡Gracias á Deu!

¡No n'hi havia pera ménos! Los milers de vidas de la nostra joventut malmenada en las guerras colonials exigian ja reparació y defensa. Lo

trist espectacle de la arribada dels pochs que tornan de Cuba y Filipinas haurá conmogut tal vegada 'l cor dels nostres potentats, y potser expon-tàneament demanan y fins exigeixen ells mateixos lo servey obligatori pera compartir ab las classes desheredadas lo sacrifici patriòtic; joh, qui sab! potser s' han revoltat com un sol home contra la continuació de las guerras colonials, tractant d' imposarse al govern pera que las termini tot seguit en una ó altra forma, qualsevulla que ella sia, á fi d' evi-tar al pahís mes sacrificis inútils que no pot ja resistir.

D' altre part, complicat ab aixó hi ha 'l problema de vital importan-cia referent al arrendament de las contribucions y al abusu dret de fis-calisació concedit per en Navarro Reverter á favor dels arrendataris, draconiana disposició que ha donat lloch á incalificables abusos, y que trobaria hermosa solució en la idea dels Concerts [Económichs, provin-cials ó regionals, proposada al *Foment* pel nostre Sallarés. Sens dupte que 'ls productors catalans volen donarli al problema tota l' importancia que 's mereix, fentlos hi compendre 'als Poders Públichs la necessitat de re-soldrel bé y abiat, y fentse 'l càrrech d' imposar lo só criteri autonomí-ta en la administració pública, cas de que 'ls nostres governants com de costúm, fessin lo sort á la rahó y á la justícia.

Pero nó, res d' aixó (trist es dirho) porta apassionats avuy als indus-trials catalans. Com de costúm, es sols lo perjudici directe, immediat á sos interessos de moment, lo quin 'ls ha tret de pollaguera. Fins ara estavan serens y relativament tranquils devant las calamitats de que pateix Es-panya, predicavan calma, abnegació y patriotisme, y consolavan á las pobres víctimas de las guerras ab migradas suscripcions pera 'ls sanato-ris casi sempre sagelladas ab sa firma y rúbrica. Mes arribém á un punt en que 'l govern tracta, per necessitat de sortir del fanch en que 's troba ó per criteri propi, de aplicar la autonomia aranzelaria á Cuba, ab la qual quedarà segurament estroncada nostre comers ab dita Colonia y ells exclaman, ¡Ah! rediantre! aixó ja no son bromas, aixó ja toca de dret á la nostra pell, aixó ja no 's pot tolerar, y abans de permetreho nos hi jugarem.....

Hem de parlar ab la sinceritat de costúm: la actitud dels nostres fa-bricants devant del conflicte aranzelari actual, es justa, es natural, es necessaria pera 'l bé general del pahís, però resulta antipática ab relació á sa passivitat é indiferencia devant de totas las demés calamitats que 'ns afigeixen.

Si al principi de la guerra, preveyent ja lo que havia de succehir y escoltant la veu dels regionalistas, únichs que hi vegeren clar desde 'l pri-mer moment, haguessen treballat pera que 'l funest orgull de 'n Cánovas (tant funest al menys com lo típic tantsemendona de 'n Sagasta) conce-dís á Cuba tota la autonomia política que podia desitjar, mes ab lo crite-ri de reservar-se pera la Metròpoli totas las facultats aranzelarias que

avuy se discuteixen, potser d'altra manera hauríam anat. (1) Però 'l mal comensá á ferlo ja 'n Cánovas, ab lo beneplácit dels senyors del *Foment*, acceptant en sos projectes de reforma lo principi del sacrifici, mes ó menos grant, pera 'l comers d'Espanya á Cuba, lloch de tancar-se resolutament en un patriótic *non raggionar di lor*. Ara, comensat lo pastitjo, en Moret l'acabarà d'arrodonir, que hi te la má trencada; y no ho farà sols en sentit lliure-cambista, sinó en sentit *proteccionista*..... dels Estats Units.

Aixís estém. Per desgracia, agrava la situació de la industria catalana 'l fet de que 'ls governs fusionistas la consideran afiliada al partit conservador en la persona dels principals prohoms del *Foment*: per lo qual es de creure que la tractarán com á enemiga temible á la que convé aixalar. ¡Inconvenient que previnguerem sempre 'ls catalanistas, soste-nint que las campanyas de la protecció devían ser absolutament estranyas als partits polítics! Error ha estat aquest garrafalíssim en lo quin hi caygueren molts de mala fé, alguns ab tan recta elevació de miras com escassa fortuna.

En fi, á caps som: lo fet ja está fet. Ara cal deslliurarnos de sas con-secuencias. Precisa lluytar contra la funesta concessió aranzelaria que 's tracta de ferli á Cuba, millor dit, als Estats Units. S'han d'agotar tots los medis contra eixa nova calamitat que 'ns aménassa, es veritat. Pero tinguém tots plegats una cosa en compte: y és, que son mes interes-sants las vidas del nostre jovent que 'ls interessos mateixos de la nostra producció: es indispensable també que s'acabi la guerra com mes promp-te millor. O plena autonomia política, sense compéndrehi la llibertat aranzelaria y ab la major urgencia possible; ó abandono complert de la Isla, aquella *liquidació* de que 'ns parlava en Silvela temps enrera, mil voltas preferible á la subsistencia de una soberania mentidera, ab ven-tatjas sols pera la exportació de empleats, ab inconvenients y perjudicis només pera 'ls interessos de la Península.

En aquest camí, contin las Corporacions Económicas ab nostra mo-desta pero lleal y activa cooperació. D'altra manera, nó; com á indus-trials y com á catalans, no volém fernos cómplices de la continuació d'una guerra que es la extirpació de la sanch del nostre poble y la ban-carrota del Estat Espanyol.

(1) NOTA.—Devém fer aquí justícia á la *Lliga de Productors del Principat de Catalunya* que fou la única corporació económic que acceptá com á seu aquest criteri, proposat pels regionalistas y reconegut també com á bó pels federals catalans; més de-vém consignar aiximateix que l'exposá ab certa excessiva prudencia, prop-vehina de la timidés, com si no gosés á ferne una campanya enérgica y decisiva, que á las horas hauria segurament resultat molt fructuosa pera 'l poble treballador y productor. Deu li pagui la bona intenció y li dongui major coratge pera 'ls lloables fins á que 's dedica.

LO MEETING FEDERAL

Ab un plé á vessar tingué lloch lo passat diumenge, en lo teatro Euterpe, l' anunciát *meeting* del Círcol Federal pera demanar lo servey militar obligatori.

Obri l' acte lo President en Joan Pons, qui, sense més preambuls concedí la paraula al vehí d' aquesta ciutat don Joan Vallés que no recordant sens dupte l' objecte únich del *meeting* discuti únicament sobre la desgraciada divisió dels republicans federales. A continuació parlá 'l senyor Cabané, exposant ab bon sentit la injustícia del actual sistema de redempció y fent constar que 'l partit federal catalá es partidari del servey voluntari y sols en aquestas circumstancias y creyentlo un medi d' acabar-se las guerras y evitarne d' altrás patrocina 'l sistema obligatori.

Lo senyor Deu, d' Olot, menys empapat que 'l senyor Cabané, de 'l bon sentit práctic que 'n aquest assumpto devia guiar á tots los catalans sens distinció de color polítich, las emprengué per altres indrets, sortint á relluhir sovint l' *honor nacional* y la *integritat de la patria*, total per acabar ab la cansó de sempre, la conveniència de la unió dels federales. Un altre orador quin nom no recordém, perteneixent á la fracció pi-margallista, digué quatre paraulas sobre la tan bescantada unió del partit y doná lectura á una carta del conegut federal y poeta don Conrat Roure, qui *conseqüent* ab sas ideas, tingué 'l mal acert d' emplear la llengua castellana.

Lo senyor Vallés y Ribot resumi 'ls discursos y siga per l' éxit veraderament expontani qu' obtingué 'l senyor Laporta, que sempre perjudica als que han de seguir en l' ús de la paraula, sigui perquè com digué ell mateix ja no es l' home d' avants, ni ab fogositat de paraula, ni ab energia d' accent, la veritat es que deixá parats á sos admiradors del Círcol. Pochs aplausos obtingué y encare aquestos foren al recordar ben oportunament per cert, l' animadversió dels partits monarquichs á l' autonomia de Cuba, preconisada sempre per federales y regionalistas y avuy portats per sos mateixos desacerts no sols la concedeixen sino que mes radicals que tots, arriban fins á donar l' autonomia aranzelaria que será la mort d' un grapat d' industrias que tant han contribuít ab sos diners y 'ls seus homes á la manía castellana de *la última gota de sangre y la última peseta*.

Expressament hem deixat pel final á don Miquel Laporta per haver sigut son discurs lo mes adequat al objecte del *meeting* y al mateix temps la definició més clara, mes sincera y mes justa que hem sentit may del programa federal catalá que á tant mal borrar l' han dut sempre uns quants exaltats, anti-clericals y mitj anarquistas. Defensá punt per punt, tot quan constituheix lo seu programa ab una noblesa d' intenció y ab una convicció honradíssima que l' aixecá bon xich de nivell comparat

ab los que afamats d' aplausos no miran ni lo que diuen, ni las consecuencias que portan. Fou la nota mes simpática del *meeting* y aixís ho entengué la concurrència que li prodigá una verdadera ovació. Nosaltres un altre dia ab més calma y extensió ferem alguns comentaris al discurs del senyor Laporta que tant de bó fos escoltat pels federals de Sabadell y 'ls de Catalunya en general que tan poch entenen moltes vegadas lo que significa llibertat y federalisme.

En resum; los federals catalans volen lo servey voluntari en temps de pau y en las actuals circumstancias obligatori per rics y pobres; aixís va acordarse per aclamació y aixís hauria de ser, no perque ho hagim dit sempre los catalanistas, sinó per esser de sentit comú y de la mes estricta justicia.

L' ordre fou complert y 'ls oradors no traspassaren may los límits que la lley marca, cosa á que no sempre se subgectan; y acabém agraphint al Circol Federal las atencions que 's guardaren ab LO CATALANISTA.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia.—Sts. Climent, papa mr.; Sinisi. mr.; Joan, Bo conf.; Santa Lucrecia, verge y mr. de Mérida.

Parroquia de S. Feliu.—De las sis á dos quarts de nou missas á S. Joseph per obligacions de D.ª Rafela Campdepadrós; á dos quarts de vuyt al S. S. per D. Joan Gorina y Borrell, al Carme per D. Eusebi Verdiell; á las 10 aniversari general per un difunt.

En sufragi del ánima del soci de la Academia Católica D. Ferran Bellaster se dirán missas á l' altar de la Purissima avuy y demá á las vuyt del matí.

Continúa 'l novenari d' ánimas ab sermó á las vuyt del vespre per Rnt. D. Gayetà Soler.

Parroquia de la Concepció—A las sis missa al S. S. per D. Feliu Vila; á las set per l' ánima d' una difunta; á dos quarts de vuyt per D. Joseph Casanovas.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripciones durant los dias 21 y 22.

Defuncions: Maria Albiñana Ramon, 2 anys y mitj.

Naixements: Diego Valls Bracons.—Joaquina Girbau Presagué.

Matrimonis: Joan Papell Martí ab Teresa Domenech Casarramona.

CAIXA D' ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat ab fetxa d' aquest dia 4097 pessetas, procedents de 376 impositions, essent 8 lo número de nous imponents.

S' han retornat 1308.44 ptas. á petició de 18 interessats.

Sabadell 21 Octubre de 1897.—Lo Director, Pau Gambús.

NOVAS

Segons tenim entès està ja acordat lo traslado de la escola de noyas del carrer de la Estrella, al carrer de S. Cugat, y la escola de nits del carrer de Garcilaso al carrer de la Estrella.

D' aquesta manera estarán mes repartidas las distancias entre las escuelas essent una ventatja pera las familias que envian los seus fills ó filles á las escuelas municipals.

Se trova lleugerament malalt nostre distingit compatrici D. Joan Sallarés y Plá.

Li desitjem salut.

Diumenge al matí, com anunciarem, sortí en lo correu de Madrid, nostre estimat amich y company D. Francesch de A. Barata delegat pel Gremi de Fabricants al obecte d' agregar-se á la Comissió del Foment del Treball Nacional qu' ha anat á la Cort pera gestionar la derogació de la autonomia aranzelaria que vol aplicarse á Cuba.

Auaren á despedir-lo á la Estació alguns amichs particulars, desitjanli un bon viatge y de resultats satisfactoris pera 'l treball patri.

Tantdebó que fos aixís.

Diuhem los diaris barcelonins que 'l *Foment del Treball Nacional* ha fletat dos barcos pera anar á rebre 'l General Weyler.

Considerém l' acort desdijadíssim, atesas las miserias polítiques ab que s' ha volgut barrejar la rebuda de dit General; y lamentém que 'l senyor Sallarés estigui malalt perque á bon segur no hauria consentit semblant barbaritat.

Li suposém major serietat y mes bon criteri pera permetres complicitat en tan ridicula carnestolada.

Las sarsueletas *El diablo rojo*, *Tabardillo* y *La marcha de Cádiz*, que se posaren en escena lo diumenge passat en lo teatro Euterpe, tingueren regular interpretació per part de tots los artistes de la companyia.

La concurrencia numerosa.

Las escandalosas vexacions de que son victimas la propietat y la industria ab lo vigent sistema d' investigació, concedit per en Navarro Reverter contra tota llei y justicia al arrendatari de la recaudació de contribucions y de quin estat de cosas venim ocupantnos ja fá alguns dias, han donat ocasió á un moviment general en aquesta provincia. A Granollers hi ha 'l proposit de celebrar dintre poch's dias una reunió de contribuyents pera acordar la manera de corretjir semblants abusos. Farán ús de la paraula en dita reunió pública, caracterisats propietaris de la comarca.

Los balls que tingueren lloch lo diumenge en lo Saló Sabadellés (Jan) se veguerem bastant concorreguts; igualment lo celebrat á la vetlla en lo Círcol Federal.

Nostre Ajuntament ha de celebrar avuy sessió de primera convocatoriá á dos quarts de set del vespre.

Fa ja algun temps que funciona ab tota regularitat la llum eléctrica en lo vehí poble de Sant Esteva de Castellar, millora que contribuïeix en alt grau á son enbelliment y per quin motiu felicitem á nostre estimat amich D. Florenci Gorina á quin se deu sa iniciativa.

La instalació de maquinaria y aparatos s' ha construït en lo taller de nostre compatriç D. Joan Brujas Pellicer.

Avuy al vespre donará una conferencia en lo Foment del Treball Nacional de Barcelona nostre company de causa en Prat de la Riva que versará sobre 'ls debers del Estat respecte de la producció pàtria.

La Associació de Agricultura d' Espanya, obra un concurs públich pera premiar las duas millors obras que tractin dels punts següents:

Primer. Un Manual práctic que tracti del cultiu de la olivera y dels procediments d' extinció dels insectes y plantas parásitas que la atacan.

Segon. Altre Manual sobre la elaboració d' oli d' oliva y prácticas seguidas á Espanya en ditas industrias. Ventatjas é inconvenients de sa substitució per altrás acceptadas en l' extranger. Estadísticas industrials y comercials en nostre país.

Nostre company de causa don Joseph Loperena y Romá, secretari del «Centre Catalanista» de Gerona, ha obtingut en la Universitat de Barcelona lo grau de llicenciat en dret civil y canónich.

Li enviém la nostra enhorabona.

Nostre estimat company «La Renaixensa» continua posant en solfa á la guerrera «Publicidad».

Fa pena la *consecuencia* de certs periódichs.

Lo que diuhen avuy, ho negan demá, y endevant las atxas.

Axis ho proven los retalls que reproduïeix lo nostre company de «La Publicidad», escrits en l' any 91, que son una constant anatema contra 'l mateix Weyler qu' avuy nos enfila fins als nuvols.

Y la famosa «Publicidad» no diu res, calla com un mort, perque ningú se'n enteri. Nosaltres, dels retalls reproduïts per «La Renaixensa» recopilats en una fulla, ne fariam una grossa tirada que repartiríam profusament pera celebrar l' arribada á Barcelona del gran *casi pacificador*. Hi pensarem

PIANOS de totes classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93 casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 22. 6'50 t.—Los comissionats catalans, vizcains y asturians, han visitat al senyor Moret, acompanyats d' alguns diputats a Corts. La impressió treta no es gayre agradable, donchs lo ministre d' Ultramar sembla que com a tal no vol recordarse mes que de 'ls interessos de las colònias. Tart s' han adonat los industrials de las consecuencias de la seva passivitat durant lo primer any de la guerra.

Un telégrama de «El Heraldo», de Cuba, diu que tot quant s' ha dit referent al estat dels soldats y á las enfermetats que 'ls aclaparen es molt pàlit devant la realitat.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'10 d.
» á la vista.	33'45 p.
Paris. » » »	32'70

ULTIMA HORA

DE NOSTRE REDACTOR-CORRESPONSAL.

Nissa, 21, 7 matí.—La animació que presentá Nissa aquesta nit es indscriptible. Era realment admirable contemplar la multitud escampada pels boulevarts ab la hermosa varietat de trajos y uniformes de las diferentes bandas, orfeons y estudiantinas. La barretina catalana de nostres orfeonistas sobresortia ayrosa entre tots los distintius donant una preciosa nota de color de nostra estimada terra. Va á comensar lo Concurs internacional d' orfeons, «Lectura á primera vista» en lo teatro de l' Opera. Nos hi dirigim esperansats al redós de la benehida Senyera del Orfeó.

Nissa, 21, 1 tarde.—L' Orfeó catalá ha fet brillant paper en lo primer concurs verificat. La pessa musical executada á primera vista ha sortit divinament, mantenint lo mateix tó sempre, cosa que no han fet los demás orfeons qu' hi han pres part. L' autor, entussiasmat, ha abraçat al nostre estimat Lluís Millet. Estém mes esperansats que may.

Nissa, 21, 8 nit.—Ha arribat lo Concurs d' execució verificat també en lo teatro de l' Opera. La pessa de concurs era la «Separació dels Apostols» de Rentschel. A mes nostre Orfeó ha cantat la «Brema» de 'n Clavé. Ha tingut una remarcable ovació, havent de repetir entre una tempestat d' aplausos l' hermosa composició catalana. ¡Quin efecte nos feya á tots nosaltres l' éxit de las cançons de nostre terra!

Nissa, 22, 12 mitj dia.—S' ha verificat ja en lo mateix teatro lo «Concurs d' honor», últim de las presents festas. L' Orfeó Catalá hi ha cantat «Los Pescadors» de 'n Clavé, obtenint un altre ovació.

A dos quarts de dugas de la tarde tindrà lloch la reunió de tots los Orfeons, Bandas, Fanfares y Estudiantinas en laAVINGUDA de la Estació pera posarse en marxa junts, fins á la plassa Massena, ahont lo tribunal d' honor donará 'l fallo procedint al repartiment de premis.

Si hi ha temps pera 'l diari telegrafiaré resultat qu' esperém ab ansia en honor á Catalunya.—COLOMER.